

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 308-1901)

Originalt emne

Sygehuse

Sygehuse/Marselisborg Hospital

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 19. december 1901](#)
- 2) [Byrådsmødet den 9. januar 1902](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 19. december 1901 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 308-1901)

Med Hensyn til det af Justitsministeriet tagne Forbehold ved Approbationen af den med Amsraadet indgaaede Overenskomst angaaende bl. a. Epidemihusets Flytning (se Side 157, Sag N. 400 - 1900) havde man anmodet Udvalget for Sygehusene om Tilvejebringelse af en Plan for Opførelsen af et nyt Epidemihus paa Marselisborg Mark. - I Mødet den 12te September forelaa derefter følgende af Udvalget tiltraadte skitserede Forslag fra Stadslægen :

"Paa Opfordring af Udvalget for Sygehusene og efter Konference med Udvalgene skal jeg herved udtale mig om den Plan, jeg mener der vilde være mest fyldestgørende at følge ved Etableringen af et nyt Epidemihus.

Hvad der skal oprettes, maa svare til følgende Krav:

- 1) at opfylde Bestemmelsen i Lov af 2den Juli 1880 om Foranstaltninger mod smitsomme

Sygdommes Indførelse i Riget, 1ste Afsnit, § 9 (om Lokale for søværts ankommende Personer, lidende af smitsom Sygdom),

2) at staa parat til at kunne tages i Brug ved Behandling af et begrænset Antal Tilfælde af saadanne Sygdomme, som omtales i Epidemilovens § 2, 1ste Stykke (Kopper, Kolera, Pest o. s. v.), for saa vidt saadanne Sygdomme maatte opstaa i Byen eller Amtet,

3) at give Plads til og danne Kamme om et Etablissement, hvor et noget større Antal af de nævnte Sygdomme kunde behandles, hvis en mere udbredt Epidemi skulde opstaa. I saa Tilfælde skulde der, som Forholdene nu og i den nærmeste Fremtid ere, med kort Varsel kunne skaffes Hospitalspladser ved Hjælp af Dockerske Telte eller Barakker. Eventuelt kan senere, hvis Forholdene tale derfor, Hospitalet udvides ved Nybygninger. Kort sagt, Tanken er at have et nu og i Fremtiden tidssvarende rigeligt Terræn til at imødekomme de under eventuelle Epidemiforhold straks mødende Krav om Plads til at behandle de Syge og isolere dem til Betyggelse for de ikke angrebne. - Og i det hele vil det være en uvurderlig Fordel, naar det som her kan ske med forholdsvis ringe Ofre, at have rigelig Plads til eventuelle fremtidige Dispositioner. Hvilke disse kunne blive, er det med Byens nuværende Vækst og Udvikling umuligt at forudse.

I Henhold til denne Betragtning skal jeg foreslaa, at det mindste Areal, som der kan være Tale om at udlægge til Etablissement, bliver 3 Tønder Land. Paa en Grund af dette Fladerum vil der foruden de øvrige til Hospitalet knyttede Bygninger kunne være Plads til Pavilloner til ca. 100 Patienter - i Betragtning af, at det gælder ondartede, smitsomme Sygdomme, og at Hensynet til eventuelle omliggende Ejendomme kræver, at der er rigelig Plads uden om Sygepavillonerne. - Om det med Henblik paa Fremtiden kunde være af Betydning at udlægge eller i hvert Fald sikre et endnu større Areal, kan der mulig ogsaa være Anledning til at betænke. -

Paa dette Areal vil det nu være nødvendigt straks at opføre:

-4. En isoleret Hospitalspavillon til et begrænset Antal Patienter. Ca. 20 Senge vilde være fyldestgørende, Pavillonen kunde bedre være delt i 2 symmetriske Halvdele og Stuerne bør være til 2 á 3 Senge hver. Mulig vilde det være praktisk at indrette Bygningen saaledes, at enkelte større eller mindre Partier af den kunde fuldstændig isoleres ved provisoriske, absolut lukkende Skillerum (tætssluttende Jernskydedøre). Dette vilde kunne have sin Betydning, naar man ved et enkeltvis optrædende Tilfælde blev nødsaget til kun at tage en lille Del af Pavillonen i Brug, eller i Tilfælde af, at to forskellige Sygdomme samtidig indkom.

- Skulde det anses for ønskeligt af pekuniære Grunde, kunde der ogsaa begyndes med Opførelsen af en Halvpavillon paa 10 Senge, der ad Aare kunde suppleres med en anden Halvpavillon. 10 Senge vilde vel i mange Tilfælde kunne slaa til, paa den anden Side er det klart, at en Epidemi ikke skal have nogen stor Udbredning, for at dette Tal skal blive naaet (under den forholdsvis lidet udbredte Koppeepidemi i afvigte Forsommer var den største Belægning 8). Det kan være af Betydning ogsaa at have Lokaler, hvor mistænkelige Patienter kunne observeres, indtil deres Sygdom er konstateret, ligesom ogsaa Pladsen ikke maa være for indkneben i Tilfælde af Sammentræng af 2 forskellige Smitsoter. Derfor bør man i alt Fald kun foreløbig nøjes med den ene Halvpavillon.

Sygepavillonen maa i øvrigt være indrettet saa godt, som det nu til Dags udkræves for et Hospital. Foruden Sygestuerne maa der findes Værelse til Sygeplejersken, Thekøkken, Skabe og Kosterum, Badeværelse, Watercloset samt et Lægeværelse. Der maa være Centralopvarmning, Gas- eller elektrisk Lys, Telefon ; - Indretninger, som fraset andre Hensyn har Betydning ved at formindske Samkvemmet mellem Sygeafdelingen og Omverdenen saa meget som muligt. -

Hospitalet maa endvidere eje eller kunne disponere over i hvert Fald et Döckersk Telt, saavidt mig bekendt den eneste Art af forsvarligt Rum for Sygebehandling, der kan opstilles med korteste Varsel.

B. En Bygning til Bolig for Opsynsmanden paa Etablissementet med Familie. Dette kunde være en 1 Etages Bygning med en Række gode Kvistværelser paa Loftet, der under en Epidemi kunde tjene til Ophold for eventuelt engagerede Ekstrafunktionærer og Hjælpere, (som ikke ere ansatte ved selve Sygeafdelingen). Køkken og tilhørende Rum maa være særlig rummelige, da - i alt Fald ved begrænset Belægning - Maden for hele Hospitalet maa laves der.

Sammen med denne Bygning (eventuelt paa Loftet) maa der være Rum for Hospitalets staaende Inventar, af hvilket i øvrigt under daglige Forhold ikke skal være ret meget.

Opsynsmanden, der under almindelige Forhold ikke vil have meget at bestille som saadan, kan formentlig som hidtil vedblive at være Byens Desinfektør. For Tiden foregaar Desinfektionen af Klæder og Effekter, der desinficeres i Ovn, paa Kommunehospitalet; Transporten samt Desinfektion af Rum o. 1. udføres af Opsynsmanden paa Epidemihuset. - Der foreslaas i Fremtiden at undgaa denne i flere Retninger, særlig ved den i Fremtiden meget betydelige Afstand mellem Kommunehospitalet og Epidemihuset, uheldige Deling

og at lade al Desinfektion - under normale Forhold - udføre paa Epidemihuset ved Opsynsmanden, der i saa Fald vil behøve til stadig Assistance en fast, paa selve Hospitalet boende, ugift Medhjælper. - Under Epidemiforhold vil ventelig - som nys under Koppepidemien - Desinfektionen midlertidig kunne udgaa fra og udføres paa Kommunehospitalet.

Der maa i Henhold til dette etableres:

C. En Bygning indeholdende en Desinfektionsanstalt til Brug foreløbig for hele Byen; den maa være indrettet saa godt og fuldkomment, som denne vigtige Foranstaltning kræver. Jo bedre Lokalteter og Materiel, des mere Betyggelse opnaas, og des mere Ødelæggelse undgaas.

I samme Bygning som Desinfektionsanstalten kan indrettes Vadskehus med Tilbehør samt Baderum for Funktionærer (uden for Sygeafdelingen).

Endvidere maa der paa Terrænet bygges:

D. en isoleret Bygning til Lighus med Obduktionsstue samt et Rum, som kan bruges til Laboratorium ved eventuelle diagnostiske Undersøgelser under Epidemiforhold. Der maa kunne være Opvarmning og Belysning i Bygningen.

E. Vognskur til Syge- og Desinfektionsvogne, Stald med Tilbehør.

Med ovenstaaende Foranstaltninger udførte vilde By og Amt kunne staa nogenlunde betryggede, hvad Hospitalsplads angaar under eventuel Epidemi af de særlig ondartede smitsomme Sygdomme eller Indførsel af Tilfælde udefra. I Betragtning af Byens Vækst og den stærkt øgede Trafik maa man i stedse stigende Grad regne med saadanne Tilfælde. Des bedre man holder sig rustet under daglige Forhold, jo mere Tryghed vil der kunne skabes, og jo mere Bekymring, Besvær og Udgift vil der kunne spares under Epidemiforhold. «

Byraadet tiltraadte Forslaget, som man vedtog at forelægge Amsraadet til Godkendelse og videre Forelæggelse for Justitsministeriet til Approbation, dog med Bemærkning om, at Byraadet for Tiden maatte tage Forbehold med Hensyn til Vandklosetters Installering i Bygningerne.

Fra Amsraadet var nu under 14de d. M. modtaget Kommunikation af Justitsministeriets Skrivelse af 9 de d. M., saalydende:

»Ved hoslagt at tilbagesende det af Hr. Kammerherren med Skrivelse af 25de Oktober d. A. efter Anmodning af Aarhus Byraad Justitsministeriet forelagte, af Stadslægen i Aarhus udarbejdede Udkast til det Epidemihus til Optagelse af søværts ankommende Personer, der lide af de i Lov af 16de Marts f. A. om smitsomme Sygdommes Indførelse i Riget ommeldte Sygdomme, som i Henhold til den mellem Aarhus Amtsraad og Aarhus Byraad afsluttede Overenskomst vil være at opføre i Aarhus, skal man efter stedfunden Brevveksling med det kgl. Sundhedskollegium til behagelig Efterretning og videre Bekendtgørelse meddele, at Ministeriet billiger den ommeldte Plan i sine Hovedtræk, dog at de af Stiftsfysikus for gl. Aarhus og Randers Amters Stiftsfysikat i den blandt Sagens Bilag værende Skrivelse af 22de September d. A. fremsatte Bemærkning med Hensyn til den ommeldte Plan maatte ønskes tagne til Følge.«

Den paaberaabte Skrivelse fra Stiftsfysikus var saalydende:

»Ved hermed at tilbagesende det af Stadslægen i Aarhus udarbejdede skitserede Forslag til et Epidemi-Sygehus for Aarhus skal jeg tillade mig enkelte Bemærkninger: Pladsen som er valgt, synes heldig valgt, men den forekommer mig vel lille, thi da Bygningerne skulle rumme vore farligste og mest smitsomme Sygdomme, maa de være fjernede mindst 50 Alen fra Ydergrænserne; der vil altsaa medgaa et temmelig stort Areal (helst beplantet), naar 50 Alen fragaar Pladsen rundt, saa at det forekommer mig, at det mindste Terræn, der skal indtages til Epidemi-Sygehus, maa være 5 Tdr. Land.

I den paatænkte Syge-Pavillon maa der, foruden de i Forslaget nævnte Værelser, findes et Værelse, hvor de syge kunne modtages, samt et Værelse til Opvartnings-Piger. «

I Henhold hertil vedtog Byraadet at anmode Sygehusudvalget om at fremkomme med Forslag dels til Bestemmelse af Grundens Størrelse dels til Tilvejebringelse af Tegninger og Overslag til det paatænkte Byggeforetagende.

melse af Grundens Størrelse dels til Tilvejebringelse af Tegninger og Overslag til det paatænkte Byggeforetagende.

Uddrag fra byrådsmødet den 9. januar 1902 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 308-1901)

I Anledning af den i Mødet den 19de December f. A. forelagte Skrivelse fra Justitsministeriet vedrørende Planen for det ny Epidemihospital havde Udvalget for Sygehusene indstillet, at der overensstemmende med det i Skrivelsen udtalte Ønske udlagdes 5 Td. Land i det omhandlede Øjemed.

Forinden Byraadet tog endelig Beslutning herom, vedtoges det at bemyndige Udvalget til ved Arkitekt Ludv.

Petersen at lade udarbejde en Plan for det hele Anlæg omfattende ogsaa en mulig Udvidelse overensstemmende med Stadslægens Forslag. (Se Forhdl. 1901, Side 291.)

